Kaplnka odkrýva svoje tajomstvá

Datum	27.8.2026
Subjekt	Mesto Malacky
Kontakt	Kontaktné informácie - Mesto Malacky, Bernolákova 5188/1A, 901 01 Malacky +421 34 796 61 00 - msu@malacky.sk číslo účtu: SK36 5600 0000 0032 0010 5003 IČO: 00304913 DIČ: 2021049393 Číslo schránky ÚPVS: E0005587903 URI: ico://sk/00304913
Region	Slowakei
Kategorie	Kultur und Tourismus, Kultur, Städte und Gemeinden

„Kaplnka sv. Kríža v kaštieli trpezlivo čaká na svoje znovuzrodenie. Všetko závisí od toho, či sa podarí získať peniaze z externých zdrojov" – tento text bol súčasťou titulného článku januárového vydania Malackého hlasu v roku 2019. A je to tu. Vďaka cezhraničnému slovensko-rakúskemu projektu sa rekonštruuje nielen kaplnka, ale aj nádvorie kaštieľa. Rekonštrukčné práce v kaplnke nedávno priniesli nečakaný objav – zamurovaný bočný oltár.

Nachádza sa v južnej stene kaplnky a podľa Krajského pamiatkového úradu (KPÚ) v Bratislave má významnú pamiatkovú hodnotu. *„Pri ďalšom postupe obnovy oltára požaduje KPÚ jeho zachovanie in situ a reštaurátorskú obnovu v nadväznosti na ostatné reštaurátorské práce realizované v priestore kaplnky,"* uviedli pamiatkari.

Pôvodne bol na tom mieste vstup do kaplnky z parku, zachytený ešte na fotografiách z 30. rokov 20. storočia. Františkáni získali objekt do vlastníctva v polovici 30. rokov, preto sa dá predpokladať, že oltár vznikol až po tejto udalosti, keď sa františkáni rozhodli zamurovať dvere. Približný vek oltára je plus – mínus 90 rokov.

Historik Martin Macejka odhaduje, že oltár bol vytvorený v období rokov 1930 – 1948. *„Z dobových fotografií, datovaných rokom 1930, vieme, že na tom mieste boli dvere, keďže tam bol východ z kaplnky. Predpokladali sme preto, že za dverami, ktoré svojho času zamurovali, je iba akási dutina. Nález oltára v tejto výplni nás prekvapil,"* priznal historik pre Tlačovú agentúru Slovenskej republiky.

Pred pár rokmi bol v kaplnke odkrytý hlavný oltár s veľkým krížom, o ktorého existencii sa vedelo. V období necitlivých stavebných úprav okolo roku 1960, keď sa z kaštieľa stávala nemocnica, sa ho stavební robotníci rozhodli zachrániť. Pár centimetrov pred ním postavili stenu, čím ho celý zakryli, a práve vďaka tomu sa čiastočne zachoval. Dá sa predpokladať, že spolu s hlavným oltárom bol v rovnakom období zamurovaný aj novoobjavený bočný oltár.

Aktuálna rekonštrukcia

Kvôli rozsiahlym opravám je v súčasnosti kaštieľ zatvorený. Vďaka cezhraničnému projektu **Royal Traces – European royal houses and sovereigns** (v rámci programu Interreg Slovensko – Rakúsko 2021 – 2027) sa kompletne rekonštruuje kaplnka aj nádvorie.

Cieľom projektu je oživiť históriu a kultúru Pálffyovcov a pridať sa k novej Európskej kultúrnej ceste šľachtických rodov. Medzi navrhovanými sprievodnými aktivitami sú okrem iného výstava fotografií

Ludwiga Angerera, koncert umeleckých škôl z Rakúska a Slovenska či panelová výstava o Pálffyovcoch.

Na projekte sa podieľajú spolková krajina Dolné Rakúsko, Trnavský samosprávny kraj a Bratislavský samosprávny kraj. Okrem Malaciek sa revitalizujú historické miesta

vo Wilfersdorfe, Skalici, Plaveckom Podhradí a Lanzenkirchene.

Vďaka súhlasu poslancov mestského zastupiteľstva v Malackách sa okrem povinného spolufinancovania mesta na tento projekt pridali aj ďalšie mestské peniaze, za ktoré sa obnoví vnútorná časť fasády kaštieľa vrátane okien.

Text: Ľ. Pilzová/www.malackepohlady.sk/TASR, foto: M. Macejka

*Projekt **Royal Traces – European royal houses and sovereigns** je spolufinancovaný z prostriedkov Európskej únie a z Európskeho fondu regionálneho rozvoja.*

Z histórie kaplnky

Kaplnka sv. Kríža je jednou z najcennejších častí Pálffyovského kaštieľa. Nachádza sa na rohu východného a severného krídla zámku (v smere od nemocnice a Ulice Duklianskych hrdinov). Vo svojej pôvodnej veľkosti presahovala z prízemia na prvé poschodie, odkiaľ panstvo sledovalo bohoslužby a ďalšie obrady.

V kaplnke sa vydávala grófka Geraldína Pálffyová za grófa Júliusa Károlyiho (1881) či grófka Paula Pálffyová za grófa Rudolfa Kinského (1892). Dlhé roky ju Pálffyovci využívali na súkromné účely. Až na sklonku ich prebývania v Malackách ju za špecifických podmienok sprístupnili napríklad ľuďom z Rádku.

Počas II. svetovej vojny slúžila kaplnka františkánskemu gymnáziu. Študenti, ktorí bývali v internáte v kaštieli, sa tam stretávali každé ráno o pol siedmej na svätej omši a večer o pol deviatej na modlitbách.

*Koniec vojny priniesol zánik gymnázia. Kaštieľ obsadili vojaci a z kaplnky vznikol sklad mäsa. O sklade hovorilo iba pár ústnych informácií. „Nález nápisu **slanina** na jednom z trámov to potvrdzuje," hovori M. Macejka.*

V 60. rokoch sa z celého kaštieľa sa stala nemocnica. Vnútorné priestory vrátane kaplnky sa mimoriadne necitlivo upravovali (maľovka, kachličky, priečky atď). V polovici výšky pôvodnej kaplnky postavili strop (čiže vznikli dve podlažia) a po dve priečky, čím pôvodný priestor rozdelili na šesť miestností.

Po páde komunizmu získali kaštieľ v reštitúcii františkáni. Na jeseň roku 2007 ho odkúpilo mesto a začalo s postupnými úpravami. Následne bola zrekonštruovaná Pálffyovská izba, výstavné miestnosti a strecha s komínmi.

Ako to vyzeralo pred nálezom bočného oltára

Otvor (pôvodne dvere) pod tretím oknom zľava bol zamurovaný. O bývalých dverách, ktoré boli neskôr zamurované, sa vedelo. Nikto ale netušil, že dutina skrýva bočný oltár. Nespomínali to ani

pamätníci…v spomienkach murárov zostal asi iba veľký hlavný oltár…

https://malacky.sk/kaplnka-odkryva-svoje-tajomstva